

DIRVA

Nr. 137

Lapkritis-Nov. 29, 1961

Cleveland, Ohio

AR SOVIETINĖ IMPERIJA ŠVENTENĖ UŽ KITAS?

Kanada nori iškelti Sovietijos "juodąją bylą" Jungtinėse Tautose

Kanados premjeras Diefenbakeris, praeitą savaitę kalbėdamas skirtingų tautinių grupių atstovų susirinkime Toronte pareiškė, kad jo vyriausybė tikisi gauti kitų tautų paramos, kad būsimoje Jungtinių Tautų sesijoje galėtų pa-

siūlyti rezoliuciją, pasmerkiančią sovietinį kolonializmą.

Perdaug jau ilgai buvo leista Sovietijai ir jos sateilitams pulti kitų kolonializmą, paslepiant savąjį, pareiškė Diefenbakeris.

Jis pasakė, kad norėjo ta prasme pasiūlyti rezoliuciją šioje sesijoje, bet susilaikė, nes manė, kad dar neatėjęs patogus momentas. Jis mano, kad Kanados vyriausybė gaus pakankamą pasaulio paramą tam klausimui kelti sekančioje sesijoje.

Šita Diefenbakerio kalba buvo griežtesnė už tą, kurią jis pasakė smerkdamas sovietinį kolonializmą Jungtinėse Tautose 1960 metais, kai Chruščiovas užsipuolė buvusį JT sekretorių Hammarškoldą. Diefenbakeris tada kaltino sovietus, kad jie laiko pavergę milijonus žmonių Europoje.

Diefenbakeris sako, kad Sovietija yra milžiniška kolonialinė imperija. Čia jis prisiminė Baltijos valstybes, Ukrainą ir kitas.

Jis kaltina sovietus naudojant laisvės žodžius, kad pasiekus komunistinio kolonializmo tikslus. Reikalaujami laisvės Afro-Azijos kraštams, sovietai atsisako tos laisvės duoti pavergtoms tautoms už geležinės užangos. Kai Vakarų valstybės savo kolonijose padarė milžinišką progresą, paruošdamos tautas laisvei ir nepriklausomybei, sovietai nieko panašaus nedaro pas save, bet dar labiau išnaudoja.

"Jungtinėse Tautose sovietai tvirtina, kad 88 teritorijos, kuriose gyvena 71 milijonas dar neš kolonialinį jungą ateinančių metų sausio 1 d. Bet sovietai nieko nesako, kad 850 milijonų

(Nukelta 1 2 psl.)

ŽINIOS IŠ VISUR

• **Izvestijos, Sovietų Sąjungos valdžios oficialus laikraštis**, kurio spausdinama apie 5 milijonai egzempliorių, lapkričio 28 d. atspaudė savo redaktoriaus Adžubei ir Chruščiovo žentų pasikalbėjimą su prezidentu Kennedžiu. Pasikalbėjime prezidentas Kennedys kaltina sovietus dėl ko-

munistinės ekspansijos ir taikos ardymo. O taip pat dėl Berlyno krizės kursty-mo.

Pasikalbėjime prezidentas Kennedy atsako į 8 klausimus, į kuriuos Izvestijų redaktorius norėjo sulaukti atsakymų.

Pripažįstama, kad tai pirmas kartas, kada Sovietijos gyventojai tiesioginiai patiria ką sako JAV prezidentas apie pačių sovietų politiką.

• **Ženevoje, po ilgesnės pertraukos**, prasidėjo 341 posėdis svarstant atominio nusiginklavimo klausimus, kuriuos sovietai naudoja savo propagandiniam tikslams. Posėdžiuose dalyvauja rusai, anglai ir amerikiečiai. Prancūzai, kurie taip pat turi atominio ginklų, pasitarime nedalyvauja.

• **Jungtinėse Tautose**, priimant rezoliuciją dėl kolonializmo baigimo, JAV atstovas Stevensonas įteikė memorandumą, kuriame iškelia Sovietų Sąjungos vykdomą naujo kolonializmo politiką. Memorandume suminimos Antrojo pasaulinio karo ir po jo sekusios sovietinio kolonializmo aukos.

• **Valstybės sekretoriaus pavaduotojo Chester Bowles iš pareigų atleidimas** ir pašalinimas tik asmeniniu patarėju, pripažįstamas kaip nusisukimas nuo jo peršamos koezistencinės glaudinimo politikos. Dėl Chester Bowles pažūrų mes esame ketletą kartų pasisakę dar prezidentinių rinkimų metu.

• **Indija įteikė komunistinei Kinijai notą** dėl naujų Indijos sienų pažeidimų, kuriuos Kinija nuolat vykdo.

PATARIA DE GAULLIUI NEBŪTI DIDESNIU VOKIEČIU UŽ PAČIUS VOKIEČIUS...

(Dirvos specialaus korespondento Paryžiuje)

Praeitą savaitgalio diplomatinė veikla buvo ypatingai aktyvi. Kancleris Adenaueris iš Washingtono grįžo į Bonną su diplomatine sloga ir blogu kompromisu kišeniuje, o britų premjeras Macmillanas savo dvare Bich Grove stengėsi įtikinti Prancūzijos prezidentą de Gaulle

nebūti didesniu vokiečiu už pačius vokiečius ir sutikti derėtis su rusais. Tuo tarpu belgas Paul Henri Spaak, buvęs pirmasis JT gen. sekretorius ir NATO pirmininkas Washingtonui patarinėjo parodyti didesnę lankstumą derybose.

Kaip matome, vakariečių sto-

vykloje didelis blaškymasis. Ateinantį mėnesį Paryžiuje susirenka NATO ministerių taryba. Koks bus jos nutarimas dar sunku pasakyti, bet Kennedžio - Adenauerio pasimatymo rezultatai leidžia numatyti šokią tokią kryptį, kurią šiuo metu galima visai aiškinti, nes ji gali išsivystyti visai priešingai, negu buvo laukta.

Tiesa, Adenaueris į savo vyną įpylė truputį vandens. Jis norėjo sugriauti Berlyno mūrą, kurį Rytų Vokietijos komunistai

ALMA MATER - GERIAUSIA IR PIGIAUSIA DOVANA ŠVENTĖMS

Norėdami, kad lietuviškoji knyga, kaip šventinė dovana, pasiektų daugumą lietuviškų šeimų ir tuo pačiu papuoštų namų bibliotekas, darome, tik gruodžio mėnesį galiojančią, pirkimo lengvatą.

ALMA MATER — R. Spalio apysaką iš Lietuvos universiteto studentų gyvenimo, gražiai įrištą, perkant tiesiai iš Dirvos, gruodžio mėnesį galite nusipirkti po \$4.00. Taigi siųskit \$4.00 už kiekvieną knygą ir Alma Mater paštu tuoj jums bus išsiųsta.

Dar kartą primename, kad toji nuolaida duodama tik gruodžio mėn. ir perkant tiesiai iš Dirvos. Kitur knygos kaina lieka ta pati — po \$5.00.

Lapkričio 23 - 25 d. Clevelande įvyko pirmasis Š. Amerikos lietuvių šachmatininkų turnyras, kuriame pirmąją vietą laimėjo chigagietis Povilas Tautvaiša. Nuotraukoje žaidimo metu. Iš kairės: P. Tautvaiša, A. Nasvytis, stovi K. Merkis ir dešinėje sėdi K. Škėma.

V. Plidžinsko nuotrauka

POVILAS TAUTVAIŠA LAIMĖJO PIRMĄJĄ VIETĄ

Pirmasis Šiaurės Amerikos Lietuvių Šachmatų turnyras, įvyko Clevelande lapkričio 23-25 d. Pirmą vietą laimėjo ir gavo vienų metų nuosavybės Lietuvos Avilio pereinamąją dovaną P. Tautvaiša, iš Chicagos, surinkęs 5½ taškus iš šešių galimų. Antrą vietą teko V. Palčiauskui, taip pat iš Chicagos su 4½ taškais. Trečią vietą laimėjo G. Šveikauskas, iš Bostono, su 4 taškais.

Ketvirtoje vietoje liko irgi su keturiais taškais K. Škėma, iš Detroito, penktoje vietoje su 3 taškais vienintelis Clevelando dalyvis A. Nasvytis. Toliau seka A. Zujus (Chicago), A. Žukaitis (Daytonas), V. Kutkus (Detroitas) ir A. Leonavičius (Bostonas) — visi su trimis taškais. K. Merkis ir R. Girnius, abu iš Bostono, po 2½ taškų ir K. Šalkauskas ir V. Markevičius, abu

iš Chicagos, po 2 taškus.

Gaila, kad turnyre nedalyvavo Kanados šachmatininkai P. Vaitonis, Žalys ir eilė kitų. O taip pat New Yorko gana stiprūs šachmatininkai.

Turnyro užbaigtuvės įvyko L.V.S. Ramovė ruoštame L. Kariuomenės minėjime.

Turnyras laikomas pasisekusiu. Numatoma tokius pirmenybių turnyrus ateityje rengti.

POSEDŽIAVO LTS CENTRO IR VILTIES DRAUGIJOS VALDYBOS

Lapkričio 25-26 dienomis Pittsburghe vyko Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos ir Vilties Draugijos valdybų bendras posėdis. Glaudaus bendradarbiavimo dvasioje buvo aptarta eilė abiejoms valdyboms rūpimų klausimų. Posėdyje, pritarus Vilties Draugijos vykdomoms administracinėms reformoms leidykloje, kurios žada duoti gerų rezultatų, buvo kartu aptarti ir Dirvos turinio tolimesnio tobulinimo ir plėtimo klausimai bei tampresni ryšiai su abiejų organizacijų nariais ir jų organizuotais padaliniais.

ŠIANDIEN IR RYTOJ

☆☆☆

Naujos Chruščiovo politikos laukiant

Jaunesnės kartos veidų pasirodymas Sov. Sąjungos Aukščiausios Tarybos sąsate, jų tarpe ir paties Chruščiovo žento, Izvestijos redaktoriaus A. L. Adžubei, atoslūgis Berlyne, pagaliau, Stalino pasmerkimas - visa tai daugelyje Amerikos spaudos kolumnistų bandoma aiškinti naujomis sovietų politikos prošvaisėmis. Stiepdamiesi viens už kitą aukščiau ir įžvalgiau, jie stengiasi, tai iš Belgrado užkampio, tai iš Varšuvos "jednapani poviedziala" šaltinių patiekti vis naujesnių ir šviesesnių perspektyvų, tikinančių, jog dar reikia derėtis, reikia daryti nuolaidas, -- nauja šviesa nušvito Kremliuje Stalino saulei nusileidus.

Bet, anot Life žurnalo, Chruščiovas šiandien praktiškai yra Stalinu. Jis kontroliuoja tuos pačius jėgos šaltinius, kuriais Stalinas naudojosi. Tik jis tuos šaltinius naudoja gal skirtingai. Ir naudodamasis tais pačiais jėgos šaltiniais, jis kartu įspėja savo pasekėjus, kad Sov. Sąjungoj yra vietos tik vienam bosui, nežiūrint visų gražių kalbų apie "kolektyvinę vadovybę". Dar 1957 metais Chruščiovas išsireiškė, -- "kai reikalas eina dėl kovos prieš imperializmą, mes visi esam geri stalinistai."

Netolimoje praeityje paties Chruščiovo padarytieji nusikaltimai, dabar primetami Stalinui, jo partinis mentalitetas, jo gilus tikėjimas į komunistinio pergale, visa tai per daug sudėtinga, aiškinant laukiamos "naujos politikos" prošvaisčių. Užtenka tokio fakto, kaip Chruščiovo žento Adžubei pasikalbėjimo su Kennedy, kad jau būtų galima įžūrėti "significant change in USSR policy"...

Aišku, užsienio politikoje, viduje su stalinistais besitvarkant, Chruščiovas gali suorganizuoti naują kėlinį "taikiai koezistencijai". Bet derybos ir yra Chruščiovo pagalbinis ginklas nesiliaujančiai kovai su anti - komunistiniu pasauliu. Keli mėnesiai derybų, reiškia kelis mėnesius laisvos rankos naujam smūgiui pasirošti. Ar tas smūgis teks Suomijai, ar, tvirtai Kremliaus sosto įsigalėjus, dar daugiau ir sunkesnių smūgių jau pavergtiems kraštams, tai ne tiek svarbu. Svarbu, kad jis vėl linys į derybas. O kam gi, pagaliau, yra ta Ženeva?

Tokių "naujos politikos" dovanų Chruščiovas yra suteikęs anksčiau, turi jis jų lentynoje ir ateičiai. Svarbu, kad būtų kas tomis dovanomis džiaugiasi.

-- Gerai, tegu būna jūsų gėlės, o mano vaza!...

KAIP BUVO NUŽUDYTAS BERIA

Varšuvoje šiuo metu plačiai pasakojama apie Chruščiovo slapta pranešimą XII kompartijos kongrese, kuriame jis atidengė aplinkybes, kaip buvo likviduotas MVD viršininkas Beria.

Pirmiausiai tame pranešime kalbama apie Stalino mirtį. Chruščiovas sako, kad Stalinas išbuvo tris valandas mirties patale negaudamas mediciniškos pagalbos. Iš vienos pusės slaptoji policija buvo uždraudusi, net prezidiumo nariams, atvykti pas ligonį, iš kitos pusės ir Stalino asmeniškai gydytojas nenorėjo eiti pas savo pacientą, negavęs užtikrinimo, kad liudininkai galėtų paliudyti Stalino ligos kritišką padėtį.

Anot Chruščiovo, Beria buvo Kremliu apstatęs slapta policija ir niekas negalėjo ginkluotas patekti į prezidiumo posėdžius. Tik vienas Beria turėdavo revolverį, paslėptą portfelyje. Prie durų buvo įtaisyti elektroniniai prietaisai, kurie sukeldavo aliarimą, jei kas, įeidamas į salę, turėdavo koki metalinį daiktą.

Šiame raporte labiausiai sensacinė vieta esanti apie Berios likvidavimą.

Chruščioviui susitarus su Molotovu, Malenkovu ir Bulganinu nusikratyti Beria, buvo reikalingos dvi operacijos. Pirmiausia, prezidiumo nariai, kadangi būsią svarstomi gynybos reikalai, į gretimą kambarį įskvietė armijos ekspertus maršalus -- Žukovą ir Malinovskį. Antra, reikėjo, kad kas nors prie savęs galėtų turėti ginklą. Šis reikalas buvo pavestas Maskvos įgulos viršininkui gen. Moskalenkai, kuris pasislėpė mažą automatą.

Pagal Varšuvos pasakojimą versiją prezidiumo posėdyje įvyko susikirtimas. Tada Beria puolė prie savo portfelio, kuriame buvęs paslėptas revolveris, bet Chruščiovas jį laikęs už rankų, o Malenkovas po stalu paspaudė skambutį, duodamas ženklą gretimame kambariu buvusiems kariškiams įsiveržti į salę. Gen. Moskalenko su automatu įbėgęs prie visų akių nudėjo Beria.

Bet dabar Chruščiovas nenori parodyti, kad maršalas Žukovas suvaidino čia kokią rolę ir sako, kad prie Berios likvidavimo daug prisidėjo Polianski ir Mikojanas. Chruščiovas tame raporte sako, kad "Po Stalino mirties buvo sutarta, kad Malenkovas, Beria ir Molotovas vadovaus valstybei, o aš rūpinsiuos partijos reikalais".

Bet pagal oficialius tekstus būta kitaip.

Pradžioje, 1953 m. kovo 7 d. komunikate buvo paskelbta vyriausybės ir prezidiumo sudėtis. O kovo 20 d. buvo paskelbtas kitas komunikatas, pasirašytas kovo 14, kuriame jau buvo sakoma, kad Chruščiovas atleidžiamas iš Maskvos rajono vadovų.

AR SOVIETINĖ...

(Atkelta iš 1 psl.)

žmonių 37 kraštuose gavo laisvę iš nekomunistinių kraštų. Ir jie tyli apie 96 milijonus žmonių, ne rusus, kurie gyvena po sovietų jungu ir kuriems niekad nebuvo duota progos apsispręsti, ar jie nori ir toliau būti Sovietijos imperijos dalimi".

Ar Sovietija yra vienintelė pasaulyje kolonialinė galybė, kuriai viskas leidžiama ir kodėl sovietų imperija yra šventesnė už kitas? — klausia Diefenbakeris. Jis sako, kad Jungtinėse Tautose neturi būti dvigubo matavimo, o nutarimai turi būti lygiai taikomi ir sovietams.

Kanados ministeriui pirmininkui John Diefenbakeriui Toronte pagerbti buvo suruoštas priėmimas - koncertas. Lietuvius komitete atstovavo J. R. Simanavičius. Pagerbtuvių koncerto programa buvo labai turtinga ir įvairi. Išpildyme dalyvavo 22 tautybės. Solistas Vachovas Verikaitis, akomponuojant muzikui Stasiui Gailevičiui, padainavo porą vykusiai parinktų dalykelių.

vybės, kad visą savo darbą galėtų sukoncentruoti centrinio komiteto sekretoriui. Ir tik 1953 m. rugsėjo Chruščiovas buvęs paskirtas centro komiteto pirmuoju sekretoriumi.

Kas atsitiko tarp kovo 7 ir 14 d., Chruščiovo raporte nesaikoma. Kodėl Malenkovas, buvęs partijos sekretoriats pirmuoju Stalino pavaduotoju apėjo pareigas, kurios komunistinėje sistemoje yra svarbiausios? Juk nuo to momento jis nebeteko vargšose galimybių laimėti. O Malenkovas gerai žinojo visus kečius, kurie veda į valdžią ir, artimai bendradarbiaudamas su Stalinu, žinojo jo valdžios pasisekimo paslaptis. Galima prieleisti, kad jis ne savo valia apėjo sekretoriatą.

Giuseppe Boffe, buvęs italų komunistų laikraščio Unita korespondentas Maskvoje, rašė: "Stalinui mirus, Malenkovas ir Beria perorganizavo svarbiausius vadovybės postus prieš sušaukiant prezidiumą posėdžiui. Centro komitetas buvo pastatytas prieš įvykų faktą ir esant sunkiam momentui, niekas nenorėjo kelti prieštaravimų, bet tai nebuvo užmiršta".

Apie Berios mirties aplinkybes jau seniai pasakojamos įvairios versijos. Pagal oficialų pranešimą, MVD viršininkas buvo nušalintas iš prezidiumo. Pagal oficialų pranešimą, MVD viršininkas buvo nušalintas iš prezidiumo 1953 m. birželio mėn. Jo areštavimas paskelbtas liepos 10 d. ir gruodžio 24 d. tais pat metais maršalo Konievo pirminkaujamas tribunolas Beria nutiesė mirti. Bausmė buvusi tuoj pat įvykdyta.

Bet gandai skelbė, kad Beria buvęs nužudytas aukšto laipsnio kariškio, prezidiumo posėdyje.

Po Berios arešto Žukovas ir Moskalenko tuoj gavo paaukštintimus, pažymint kad tai padaryta už partijai parodytą didelę paslaugą.

Pats Chruščiovas apie Berios likvidavimą ne kartą yra išsitaręs. 1956 m. Kremliuje lankantis prancūzų socialistų delegacijai, Chruščiovas lyg juokaudamas, rodydamas į Mikojaną pasakė: "Jūs sėdite šalia žmogaus, kuris likvidavo Beria". Chruščiovas slapta raporte

sako, kad jis tame audringame posėdy Beria padaręs pastabą: "Jūs neturite teisės posėdžiui prezidiume, nes nesate partijos narys".

Bet Beria jau 1931 m. buvo paskirtas Kaukaze partijos sekretoriumi, o 1939 m. kandidatu į politbiurą ir 1946 tikruoju nariu. Po Stalino mirties, aišku, jis liko prezidiume nariu. Arg galima būti partijos prezidiumo nariu, nesant partijos nariu? Ši-ta Varšuvos versija duoda keistą Berios portretą: žmogus, savo rankose turėjęs aukščiausią Sovietijoje valdžią, negalėjo būti partijos celės sekretoriumi...

PATARIA DE GAULLIUI...

(Atkelta iš 1 psl.)

išmūrijo perkirsdami miestą. Jis grįžo iš Washingtono nieko neįgavęs. Mūro nugriovimas buvo pastatytas kaip absoliutinė sąlyga deryboms su sovietais. Tiesa, Washingtonas pažadėjo reikalauti, bet tik dėl formos, ir labai jau nesispirs, jei bus mūras nenugriautas. Tokiu atveiliu mūras, buvęs dviejų Vokietijos egzistencijos ženklų, jo buvimą pripažįstant, Rytų Vokietija bus laimėjusi kai kuriuose punktuose.

Kancleris Adenaueris tarp kitko reikalavo, kad NATO kraštams, jų tarpe ir Vokietijai būtų duoti atominiai ginklai ir kad būtų pakeistas Mac Mahon įstatymas, kuris draudžia atomines paslaptis patikėti kitiems kraštams. Bet ir čia jis nieko neišgavo.

Kokie galutini to pasitarimo rezultatai? Komunikatas labai šykštus ir kolkas žinoma tiek, kiek yra gandų Europos ministerijų koridoriuose.

Adenaueris iš Kennedžio gavo užtikrinimą, kad derybos su sovietais iš pagrindų niekas nepasikeis. Okupacijos statusas ir sąjungininkų teisės Berlyne būsiančios išsaugotos ir Berlyni nebus pripažintas laisvojo miesto statusas. Taip pat pabrėžiama, kad Vakarų Vokietijai paliekama iniciatyva būti Vokietijos suvienytoja.

Manoma, kad Adenaueris,

Amerika nuo seniau savo pagalba yra dosni kitiems, ypač atsilikusiems kraštams. Toji pagalba eina iš privačių šaltinių užsienyje esantiems giminėms, eina per įvairias organizacijas ir stambiais sumomis iš federalinio iždo -- pinigais, ginklais, technikiniais įrankiais ir maistu.

Šiandien yra tikra, kad tik Europai duota milžiniška Amerikos parama, Marshallo plano ir kita forma, pasiekė savitikslių, išgelbėdama Vakarų Europą nuo komunizmo ir pastatydama ant kojų atskiras valstybes.

Apie tai, kiek buvo nubyrėjimų, Europoje niekas nekalba. Tuo tarpu visai kitaip atrodo reikalai su parama atsilikusiems kraštams Azijoje, Afrikoje ir Pietų Amerikoje. Ypač su parama neutraliems kraštams.

Nekalbant apie "neutraliąją" Jugoslaviją, kuri naudojasi stambia Amerikos parama, bet draugauja su Rusija, atsiranda naujų "neutralių", ypač Afrikoje, kurie tiesiog šantažuoja Ameriką. Girdi, jeigu jūs neduosit ko mes prašome, tai mes kreipsimės į Maskvą.

Kitiems atsilikusiems kraštams Amerikos teikiama parama sabotuojama korupcijos. Ne Washingtono, bet paramą gaunančiuose kraštuose.

Prisiminkime Vietnamą. Aną dieną televizijoje klausimus atsakinėjo Vietnamo atstovas prie Jungtinių Tautų. Dėl gaunamos paramos žemės ūkiui pakelti jis atsakė, kad ūkininkams duodama paskola žemais nuosimčiais.

susitikęs de Gaulle, bandys įtikinti, ką jau darė Macmillanas, nesispirti ir sutikti derėtis su rusais.

De Gaulle kol kas pasilieka prie savo nuomonės, kad vakariečiams nėra ko skubėti su derybomis. Panašiai galvojo ir Adenaueris, kol nesimatė su Kennedžiu.

Nežiūrint tokios neaiškios padėties biržoje Vokietijos vertybės popieriai nepaprastai ir netikėtai kyla. Kai kas iš to spėja, kad auksinės lapės aiškiai užuodžia ir numato derybų dėl Vokietijos rezultatus.

DOLERIAI, KORUPCIJA, KOMUNIZMAS

Klausytojai nebuvo įtikinti, kad parama sunaudojama sąžiningai, be nubyreimo į aukštų pareigūnų kišenes.

Vienas lietuvis studentas kartą įsikalbėjo su Lebanono studentu apie Amerikos paramą Lebanonui. Girdi, vienoj vietovėj aukštas pareigūnas gavo stambia sumą praveisti kelią. Jis, pasikvietęs kontraktorių, sutarė už pusę gautų pinigų praveisti kelią, o likusią pusę sau pasilikęs.

Clevelandietis Ronald Brown, buvęs Tremco Mfg. Co. viceprezidentas, kelionėjepagal Andų kalnyną džiaugiasi nuostabiai gražiais gamtovaizdžiais, bet jaudinasi baisiu skurdu Pietų Amerikoje.

Peru valstybės senatorius Miguel Damonert Muelle šiam amerikiečių turistui pareiškė: -- Nemanykite, kad mes esam komunistai -- arba kada būsime. Prašau, prašau -- nedukite mums pinigų, tik saitykite mus lygiai, kaip prekybininkais ir skolinkite mums pinigus, mainikaukite su mumis, prekiaukite su mumis. Mes gelbstime neturtingiems -- jie niekada nebus komunistais, kadangi mes duodame jiems žemės, o jie niekada neapleis jos. Ir turistas buvo įtikintas geru išpūdiu, kol susitiko agrikultūros inžinierių Jesus Zamora.

--Neturtingieji miršta nuo badavimo šiame kalnuotame krašte, -- kalbėjo Zamora ir jo žmona. -- Jie negauna pagalbos. Jungtinės Valstybės skolina mums pinigus, ir juos gauna turtingieji, kurie skolina neturtingiesiems, imdami 14 - 18% Tai žiauru. Turtingieji sėdi valdžio-

je, kurią jie išnaudoja. Jeigu kas nesutinka su jais, tai tuos vadina komunistais. Mes nesame komunistais, bet mes tikime, kad valdžia turi pasikeisti -- ne tik nuo vienos iki kitos partijos, bet pagrindinai taip, kad Peru būtų valdoma daugiau garbingų žmonių.

Kiti perujičiai jam aiškina, kad kalniečiai nenorį sunkiai dirbti. Klausimas daugiau ne pinigų davime, bet jų mokyme, kaip tuos pinigus sunaudoti -- šeimomis, maistui, drabužiams ir didesniai švarumui. Didelis darbas yra juos auklėti ir mokyti. Švietimas veikia, bet daug vaikų nelanko mokyklų, nestūks-ta mokyklų ir mokytojų, o neturtingųjų vaikai turi padėti tėvams duoną uždirbti.

Panašiai yra ir kitose Pietų Amerikos valstybėse.

Ta proga verta prisiminti vieną JAV pareigūną. Jis tenai turėjo didelį galvių ūkį. Per jį ėjo didelė parama žemės ūkio priemonėmis. Pirmiausia jis pats apsirūpino ir savo ūkį aukštai pastatė, sumodernino. Už tai jis buvo patekęs į didžiosios spaudos puslapius ir turėjo iš ten pasitraukti.

Tokie ir panašūs reiškiniai, žinoma, jaudina JAV mokesčių mokėtojus, kuriems ne vistik kaip jų pinigai sunaudojami atsilikusiuose kraštuose.

J. Nendré.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBASKAS,
sekretorius
Blshop 2-1397

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke
PR 8-9259

SAV. J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKIA
Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!
TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5 ths. 4.95
 2. BISQUIT 3 star cognac 5 ths. 4.98
 3. MARTEL 3 star cognac 5 ths. 5.39
 4. WHITE HORE SCOTCH WHISKY 5 ths. 4.98
 5. Arrow Cockt. MARTINI OR MANHATEN 5 ths. 2.98
 6. CONTREAU LIQUER 5 ths. 4.75
 7. Da SILVA 10 metų Portugalų BRANDY 5 ths. 3.69
 8. Kijafa Vynas 5 ths. 1.75
- Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

Stroh's alus daug skanesnis ...ir jis toks yra

Tai Amerikos vienintelis ugnim virtas alus... virtas prie 2000° kad duotų geriausį skonį iš geriausių medžiagų!

Joks kitas Amerikos alus nėra taip verdamas ir todėl joks kitas Amerikos alus neturi tokio skonio kaip Stroh's... šviesesnis... lengvesnis... skanesnis... gaivinantis!

Jums patiks

Stroh's

...geresnis!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Mic

DIRVA

- THE FIELD -

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Balys Gaidžiūnas ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Naujų laikų reikalavimai

Mūsų amžius tai nuostabiai greito keitimosi gėdynė. Prisiminkime tik keletą pavyzdžių: 1830 m. didžiausias važiavimo greitis buvo 20 km. per valandą. Dabar lėktuvų skridimas daug greitesnis už garsą. Nuo atradimo neutrono iki pirmos atominės batarijos praėjo 10 m. Nuo atomo suskaldymo iki pirmos atominės bombos vos 5 m.

Techniškoji pažanga veikia ir į mūsų galvoseną. Dabar nebegalima "sustoti, pailsėti" — nauji išradimai dygsta lyg grybai. Jie turi milžinišką įtaką į masių gyvenimą ir dažnai jas jaudina.

Europiečiai buvo pramonės pionieriai, bet atsimerant jų geografinę padėtį ir plotą, po pirmųjų 19 šimt. išradimų jie sustoję. Atrodė, lyg jiems jų jau pakaks. Tada, taip vadinami nauji, jauni kraštai, kaip JAV ir kiti, griebėsi juos toliau vykdyti. Tiesioginis jų padėjėjas ir skatiniojas, reikia pasakyti, buvo ir jų milžiniškos teritorijos.

Dabar neužtenka turėti, pav., žibalo šaltinius, bet reikia apie juos sukurti išsąsą pramonę, kad vietoje būtų galima išnaudoti ir gaminti antracilius žibalo produktus. Be to reikia išvystyti transportą ir pristatymą.

Ta "didumo" idėja tinka ir žemės ūkiui. Įrankiai yra galingi, bet tinkamam jų išnaudojimui reikia milžiniškų plotų. Aišku, ar fabrikai ar žemės ūkis, gamindamas didelius kiekius, turi rūpintis ir jų pardavimu — rinka. Todėl vyksta nuolatinis vystymasis kelių, geležinkelių, lėktuvų. Taip pat telefonas, telegrafo ir radijo ryšiai.

Kadaise mokslininkas dirbo vienas pats su keliais savo mokiniams. Šiandien dirbama ekipomis, nes įrankiai tapo be galo tobuli, bet kainuoja milijonus. Įvairių šakų mokslininkai yra priversti bendradarbiauti, susitikti, pasidalinti mintimis ir atsietais laimėjimais, kad sugebėtų eiti pirmyn.

Dabar svarbu ne tiek žemės turtai — žaliavos, kiek jų paruošimas ir tiekimas. O čia jau labai svarbu žmogus, jo išlavimas, išmokslinimas ir bendradarbiavimas.

Nepaprastas techniškas progresas pilnai pateisina optimizmą: gyvenimas yra gražus ir vertas gyventi, bet yra būtina sąlyga: politinis ir visuomenės gyvenimas, plačiąja prasme, turi būti organizuotas su progresu ir jo reikalavimais. Kiekvieno mūsų likimas yra surištas su žmonijos likimu.

Yra žmonių, sakančių, kad technika žudanti kultūrą bei civilizaciją. Priešingai, techniškas progresas panaikina badą (bent civilizatuose kraštuose), sumažina darbo valandų skaičių, prailgina gyvenimą, sumažina socialines nelygybes. Buvo normalu, kad žmogus, dirbdamas 14 val. per dieną, nekentė savo visagalinio boso, neturėdamas jokios vilties net ir savo vaikų padėties pagerinti. Dabar jis dirba 8-9 ar net mažiau valandų, penkias dienas per savaitę, turi apmokamas atostogas ir bosas — dažnai jo draugas iš pradžių mokyklos suolo.

Plėstis kultūrai niekad nebuvo tiek galimybių, kaip dabar. Kiek žmonių prieš radijo, kino, televizijos išradimą buvo girdėję Mozarto ar Bethoveno simfonijų? Kiek jų buvo matę garsiųjų menininkų paveikslus? Gerai suprasta ir organizuota televizija tai tikra revoliucija žmonių kultūrinimo plėtmėje.

Prekybos santykiai ar kultūriniai bendradarbiavimai ankštai riša žmones ir padeda pažinti ir suprasti net ir buvusį priešą. Ir dažnai pastebima, kad "ne toks velnias juodas, kaip jį maliojo".

Aišku, techniškas progresas turi ir savo blogų pusų. Bet čia mūsų klaida. Mes neturime progreso sekti iš pasokos, bet privalome jį numatyti ir jam organizuoti mūsų gyvenimą. Pavyzdžiui, dažnai yra daromas didelis ir rimtas priekaištas, kad dėl tūkstančių fabrikų, automobilių, įvairių kaminų, miesto oras yra užnuodytas. Kieno klaida? Reikėjo numatyti pramonės vystymąsi. Reikėjo žinoti, kad nebus fabrikų be dūmų. Ir reikėjo juos statyti toliau nuo miestų. O jei tai padaryta, tai aišku, dabar bus sunkiau išgriauti fabrikus ir juos perkelti, negu kadaise pastatyti. Trumparegiystė ir stoka organizacijos dažnai būna priežastis! nesusipratimų ir nepasitenkinimų.

Reikia išaiškinti jaunimui, kad amžius, kuriame jiems teks gyventi, nėra vien technika. Organizatorių ir humanistų vaidmuo bus milžiniškas. Nes technika ir gera organizacija lygi civilizacijai. Technikos progresas, įstatytas į tinkamas vagas, nesibaigia naujo pavidalo vergyste, bet tai žmonijos naujas laimėjimas.

A. L.

ma "fon"), olandų-flamų "van" reiškia ne ką kitą, kaip "iš". Taigi, pavyzdžiui, Charles de Gaulle, reiškia Karolis iš Galių. Paul von Hindenburg -- Povilas iš Užpilio (ar Anapilio). Lietuviai, berods, nesakydavo (ar retai tesakydavo), pavyzdžiui, "Margis iš Pilėnų, o tą "iš" dėdavo į žodžio vidurį: Margis Pilėniškis. Yra pagrindo manyti, kad tokios pavardės, kaip Pakalniškis, Vilėniškis yra bajoriškos, tolygios su vokiečių pavardėmis, turinčiomis priedėlį "von".

Lenkų kalboje mūsų "iš" atitinka "ski", ir tai turi tokią pačią reikšmę. Tad Pilsudski lietuviškai reiškia Pilsudiškis, tai yra, toks ir toks "iš Pilsudų" (ar Pilsūdų). Tik klausimas, ar tikrai Pilsūdais vadinosi Pilsudskių protėvių gyventojai bei valytoji vietovė. "Pilsūdai" neišskios reikšmės vietovardis. Bet pastebėtina, kad lenkų kalboje dirčiuojama o dažnai tariama kaip u. Tad ar ne iš Pilsodės bus Pilsūdų vietovardis ir Pilsudskių pavardė kilusi? Pilsodė būtų suprastina, kad pilies sodyba, o Pilsodiškis būtų pilies sodybos šeimininkas ar gyventojas. Sodyba kaip vadinama sėdyba, nes tai vieta, kur kas nors "sėdi". atseit pastoviai gyvena. Vietovė galėjo būti anksčiau vadinama Pilsėdis (kaip Mosėdis), o Pilsudskių pavardė, jeigu ne lenkinimo mada, gal būtų buvusi Pilsėdiškiai. Ir Josef (Juzef) Pilsudski būtų buvęs Juezas Pilsėdiškis....

V. R.
N.Y.

SKAUDUS LAIŠKAS

Dirva gavo šį laišką, kuriame labai daug skausmo. Jį spausdina tikėdama, kad atsisiras geradaris ir laiško rašytojui bent Dirva užsakyks. RED.

Aš esu protiniai susirgęs ir gydausi Ontario Hospital. Gėgužės mėnesį gydytojas pasakė kad aš esu sveikas turitu gauti darbą ir keliauti namo, kurių aš neturiu. Visą laiką ieškau darbo, bet negaliu gauti. Dėl to turiu būti ligoninėje, kadangi neturiu pinigų. Neturiu taigopi užmokėti už laikraščio prenumeratą. Gal būt Jūs galėtumėte palaikyti ilgiau ir siųsti man laikraštį, kuris yra man labai įdomus. Gavęs darbą aš atsiųginsiu.

(Laiško rašytojo adresas yra Dirvoje)

VAKARŲ IR SOVIETINIS KOLONIALIZMAS

Mirga skaičiai ir procentai lapkričio 15 d. Dirvos straipsnyje "Alžiras pralenkia visus arabų kraštus". Išpūdinga statistika triuškina "klaidingas legendas" apie prancūzų kolonializmą Alžirijoje ir įrodo, kad prancūzų valdžio Alžeriai klesti, musulmonai turtingi ir, reikia manyti, laimingi. Septynerių metų kietas partizaninis karas, tai tik fanatizmo reiškinys, nes kam gi reikia laisvės kraštui, kuris žengia gražios ekonominės pažangos keliu?

Tačiau atidžiau pažvelgus į skaičius ir procentus įspėsiom, kad labai jau keisti. Musulmonų ir europiečių dirbamą žemę sudėjus, suma daug didesnė negu visos Alžerijos dirbamos žemės plotas. Jei visi maži ūkiai būtų 50 ha (tos klasės ūkių riba), tai jų dirbama žemė sudarytų daugiausia 8% viso dirbamo ploto. Straipsnis tvirtina, kad jiems priklauso 60%. Kyla įtarimas, kad visa išpūdinga statistika yra ne tik melagingos, bet dar ir arogantiškai grubios propagandos pavyzdys.

Nebūkime naivūs. Tiek sovietinės, tiek ir vakarų kolonijos valdomos ne pavergtųjų tautų ekonominei ar kultūrinei gerovei kelti, bet imperinių kraštų naudai. Tiesa, kolonijose steigiamos kasyklos, tiesiami geležinkeliai, statomos užtvankos. Visa tai būtina kolonijų turtams eksploatuoti. Nenaudingų kolonijų nėra. Ekonomiškai skurdžios salos ir dykumos bent strategiskai svarbios.

Bet kas mums darbo su vakarų kolonializmu ir su laisvės kovomis Azijoje ar Afrikoje? Mums Lietuva rūpi, na gal dar šiek tiek Latvija ir Estija. Atrodo, kad ir šiuo klausimu jaunimo nuomonė skiriasi nuo vyraujančios mūsų vyresniojo kartoje.

Jaunimui tenka susitikti su Azijos ir Afrikos kraštų studentais. Kaip jiems pristatyti

Chicagos meras R. Daley prie Lietuvos paviljono tarptautinėje parodoje, apsuptas lietuvių, latvių ir vengrių.

V. Noreikos nuotrauka

KĄ KENNEDY ADMINISTRACIJA ŽADA PAAUKOTI MASKVAI

ALGIS A. REGIS

Amerikos politiniuose ir ekonominiuose sluoksniuose labai gerai informuotas dienraštis The Wall Street Journal lapkričio 17 d. atspaudė savo štabo reporterio Washingtono Philip Geyelin straipsnį, pirmajame puslapyje, pavadintą "Berlin Strategy". Šiame reikšmingame reportaže analizuojama šiandieninė Amerikos vyriausybės pastangos prieiti prie susitarimų su Rusija ir bandymai "suminkštinti" tuo metu besilankančio kanclerio Adenauerio nusistatymą numatytiems nuolaidoms Rusijai. Pagal straipsnio analizę K. Adenaueris yra vienintelė rimta kliūtis deryboms su Chruščiovu.

Šiame reportaže patiekiamas "viešos ir privatinės" žinios apie sąjungininkų numatomas nuolaidas rusams, jeigu tik šie "patieks labiau detalizuotas garantijas ne-

gu iki šiol esami netikslūs okupacijos susitarimai".

Štai numatytas sąrašas nuolaidų, kurias Kennedy yra pasiryžęs patiekti Chruščiovui "mainais" už tokias "labiau detalizuotas garantijas":

"Mainais sąjungininkai galėtų sutikti su tokomis nuolaidomis raudoniesiems, kaip kad sumažinant prieškomunistinės propagandos veiklą Rytų Berlyne; apribojant ten didumą sąjungininkų garnizonų; sutinkant su Rytų Vokietijos trafiko tvarka iš Vakarų Vokietijos į apsuptą miestą, su sąlyga, kad galutinė atsakomybė bus Rusijos; pagelbint labiau išplėsti kontaktus tarp dviejų Vokietijų, beveik formaliai Vakarams pripažįstant Rytų Vokietijos suverenitetą, priimant esančias Lenkijos, Rytų Vokietijos ir Rusijos sienas, kaip jos buvo raudonųjų užbrėžtos po Antrojo pasaulinio karo..."

Mums nėra reikalo tęsti šio ilgo nuolaidų sąrašo toliau, nes pabrėžta citata pasako užtektinai, jei dar kam kyla abejonių, kokios politinės nuolaidų nuotaiškos vyrauja šiandieninėje Washingtono administracijoje.

Pažymėtina, kad minima citata nėra reporterio Philip Geyelin asmeninė nuomonė ar sugestija, bet bešališkas reportažas, kas Kennedy administracijos numatyta paaukoti Chruščiovui. Ar šių koncesijų užteks, ir kas už jas bus gauta, pasakys ne Washingtonas, bet Maskva.

Įdomu, ar mūsų veiksniai numato pasitenkinti vien mūsų tautos laisvės troškimą? Kaip nelygstama reikalavimą, pagrįstą universaliu laisvės ir principu ir tautų apsisprendimo teise, ar kaip grynai vietinį mūsų tautos interesą?

Interesas tik tiems įdomus, kuriuos jis tiesioginiai liečia. Universaliniai principai teisės liečia visus ir visur. Jų šaukiamės savo tautai, todėl juos turime respektuoti ir apie Azijos ar Afrikos tautų išsivadavimo sąjūdžius kalbant ir rašant. Negalime toms tautoms patarti ramiai tūnoti angli, prancūzų, portugalų valdžioje, kaip kitaip kartais komunizmui į nasrus nepakliūtų. Tegu mūsų vyresnieji prisimena, kaip 1919 - 20 metais lenkai juos komunizmu gąsdino ir po savo sparnu nuo jo baisybių sūlėsi broliškai apsaugoti. Kodėl ta karta, kuri savo atsakymą lenkam davė Giedraičių ir Širvintų laukuose, dabar nebegali suprasti Azijos ir Afrikos laisvės kovų?

A. GURECKAS,
Brooklyn, N.Y.

REDAKCIJOS PASTABA: Į straipsnį buvo įsibrovusi ta klaida, kad nepažymėta, jog 8 milijonai ha yra sėjamos žemės. Bendrai, dirbamos žemės Alžire yra 21 milijonas ha. Statistikos duomeniai paimiti iš alžirėčių studentų muzulmonų federacijos leidinio.

protesto rezoliucija, kada jau viskas bus paskelbta įvykė, kaip kad įvyko su Vatikanu ir Brazilija? Ar gi niekas negali Valstybės Departamente pasiekti aukščiau, negu eiliniai tarnautojai. Čia jau reikia paties Kennedy žodžio.

Kitų tautybių veiksniai pasiekia Baltuosius Rūmus kiekviena proga, o lenkai ten matomi net labai dažnai.

CHRUŠČIOVO ŽENTAS KINIJOJ VALGĖ ŠUNĮ...

Chruščiovo žentas Adžubei, kuris yra Ižvestijos vyriausias redaktorius, praeitą savaitę turėjęs pasikalbėjimą su prezidentu Kennedy, būdamas Paryžiuje dalyvavo ambasadoriaus Vinogradovo suruoštuose pietuose, kur buvo pakviesti prancūzų žurnalistai.

Kai vienas žurnalistas atsisakė valgyti blynus su ikra, Adžubei pastebėjo:

--Reikia viską valgyti. Kai aš prieš porą metų lankiausi Kinijoje, man padavė valgį, kurio aš nepažinojau. Iš mandagumo suvalgiau. Vėliau paklausiau kaip vadinas ir sužinojau, kad tai buvo šuo.

--Ar jūsų istorija turi kokią politinę reikšmę? -- paklausė žurnalistas.

--Aišku. Kai tikras komunistas kalba, visi jo žodžiai turi politinę reikšmę. Aš norėjau parodyti, -- pastebėjo Adžubai juokdamasis, -- kokia yra nesugriauama draugystė tarp Sovietijos ir Kinijos, nes kinai pavyksta prikalbinti rusus valgyti šunią.

Po trumpos tylos jis tęsė: --Aš stebiuos matydamas vakariečius užmirštant, kad Rusija per tris šimtmečius buvo barjeru nuo mongolų barbarų invazijos!

--Ar Rusija dar tebėra pasirušusi tęsti toliau šį vaidmenį? -- paklausė žurnalistas?

--O! -- sušuko Adžubei, -- niekad nežinau, kiek ilgai gali tęstis ta nesugriauama draugystė.

• Eichmano bylos sprendimo laukiama gruodžio 11 dieną.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

IŠ KO KILO PILSUDSKIŲ PAVARDĖ?

"Dirvos" 134-me numeryje iš "Tautos praeities" perspausdintas Jono Rūgio rašinys apie Žemaitijos bajorus Pilsudskius (ir

apie Lenkijos maršalą), žadina štai koki klausimą: kada, kaip ir kodėl tie Žemaitijos bajorai ėmė vadintis lenkiškai skambančia Pilsudskių pavarde?

Iš pirmo žvilgsnio, "Pilsudski" tikrai skamba lenkiškai. Bet jeigu Pilsudskiai buvo ne ateiviai iš Lenkijos, o Žemaitijos vaikai, tai ir jų pavardė turėjo būti kaip nors susijusi su jų kilmės vieta.

Daug kur pavardės yra kilusios iš gimtinės ar gyvenamosios (valdomosios) vietovės vardų. Ypač tai tinka bajorų, feodalų, valdovų atvejams. Prancūzų "de", vokiečių "von" (taria-

Tarptautinėje parodoje Chicagoje prie Lietuvos seklyčios ir gonkelių. Stovi iš kairės: B. Stankaitė, J. Vaičiūnas, Ž. Balsytė, A. Trinkūnas, Z. Juškevičienė ir J. Jasaitis. Lietuvių paviljonas, į riuostas LB Chicagos apygardos valdybos, šioje parodoje buvo išskirtinai įvertintas.

V. Noreikos nuotrauka

ŽODŽIŲ VERSMĖ NIEKAD NEATSVERS ATLIKTO DARBO

Chicagoje, kuri gausi savais minėjimais, šventėmis, koncertais, neseniai turėjo neeilinį akademinio jaunimo susibūrimą. Suėjo dariniai visos ideologijos: nei spalvos susipiovė, nei kepuraitės niekam neužkliuvo. Bet tegu kalba faktai: akademinės Chicagos organizacijos sutelktinoms jėgomis į Evergreen Country Club pakvietė Chicagos visuomenę linksmai praleisti vakarą. Ir tuo pačiu paremti Vasario 16-sios Gimnaziją Vokietijoje.

Ir kaip tokį tikslą neparemsi? Atrūdė, kad salė tikrai nesutalpina visos lietuviškos visuomenės. Ar gali būti kas gražesnio, kai jaunimas imasi tokio gražaus darbo?! Juk tas pats jaunimas, spaudos puslapiuos vyresniųjų ne kartą pakaltintas, kad nesidomi sava tauta, atšalęs nuo lietuviškų reikalų ir t.t. Bet štai, tas jaunimas paėmė ir iškrėtė šposą. Lyg sakyte sakę: — pažiūrėsim, kaip jūs, vyresnieji, atsiliepsite į mūsų kvietimą. Čia nebus vien kalbos, bet galėsite ir maloniai laiką praleisti ir dar artimą paremsite. Juk tai arama ateities Lietuvai, jūsų darbų tęsėjams!

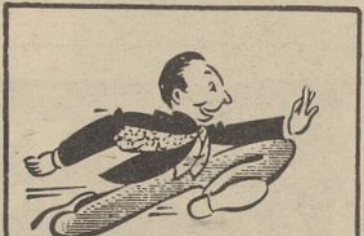
Salėje pilna gyvybės. Jauku, lietuviška. Programa — savomis jėgomis paruošta. Ir kas svarbiausia, kad įskaitant kalbas, viskas užsitęsė 45 minutes! Mintyse lyg koks kipšiukas ir gnyptelėjo, ar tik ne lietuviškų minėjimų rengėjams studentai parodė, kad galima ir kalbas išklausti, muzika, dainomis ir poezija pasigėrėti, ir nenuvargti.

Programa jaunatviška ir spalvinga. Pianistą M. Motiekaitį seka smuikininkas Paulionis akomponuoja ant Alg. Vasaičiui. Korporacijos Vyties sekstetas maloniai nuteikia sudainuotomis dainomis, o santariečiai prajuokina susirinkusius, pavaižduodami dvidešimt o jo amžiaus meilės sceną.

Paminėjus šokių, atrodo, kad galima būtų čia ir baigti. Bet apsižvalgę aplinkui, negaliu daryti nusikaltimo, nutylint nemalonų faktą. Veltui dairytumeis, bet be paties akademinio jaunimo, vyresniųjų nerasi. Negalimas dalykas. Juk Chicago turi du dienraščius, jų atstovai tikriausiai atsilankė. Deja... O didžiųjų organizacijų didieji vadai, vertindami jaunimo pastangas, tikrai turi būti. Neįtikėtina, bet nei vieno iš jų nėra...

Vėl nelaboji mintis persišasi: ką turime kaltinti dėl lietuviško jaunimo, kai nuo jo nusiukame. Tuščiai jis šaukė Chicagos lietuvių ne vien kalbų paklausti, bet pasilinksinti ir nedavaliusį brolių Vasario 16-je Gimnazijoje paremti. Pareiga, berods, kiekvienam buvo į kvietimą atsiliepti. Deja...

Vėl gyvenimas riedės, paskendęs savo reikaliukuose, pamiršime ir šias užuominas. O kai kurią dieną vėl kas mums užmės ant kojos lietuvišku reikalu, tai kaltinsime jaunimą. Šauksime, kad jaunimas nesidomi lietuviškais reikalais...

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Praėjęs vakaras verčia susimąstyti: ar esame nuoseklūs savo žodžiuose ir darbuose.

A. Vasaris

AUDRA TEBEŠĖLSTA IR PAGALBOS TEBEREIKIA

Nuo neatmenamų laikų darbščiam lietuviui jo žemė yra jam šventa — maitintoja. Kartais praūždavo gamtos prajovas — audra sunaikindavo jo darbo vaisių — pasėlių, apdraskydavo trobėjus, šiaudinius stogus, bet žemės nepaliesdavo. Darbščios kaimo žmogaus rankos sužalojimus pataisydavo ir purendamas savo žemelę jis ir vėl prasi-gyvendavo.

Dabartinę bolševikinę audrą, kuri palietė ir mūsų gimtinę Lietuvą, gal geriau tiktu pavadinoti pačiu velnišku Stalino-Chruščiovo taifūnu, kuris nušlavė ne tik pasėlius, gyvulius, paukščius, trobėjus, bet ir pačius lietuvius atplėšęs nuo jų protėvių žemės nubloškė net už keletos tūkstančių mylių į Sibiro dykumas — vergų stovyklas.

Dėl nepaprasto didelio šalčio, sunkių darbo sąlygų, dėl baisaus nežmoniško žmonių išnaudojimo, daugumas jų baisiose kančiose mirė. Savo kaulais padidino miškuose tremtinių kapynynus. Išlikusiems gyviems su jau iščiulptom jėgom, pasityčiojimui, komunistai leido grįžti į tėvynę. Tik reikia įsivaizduoti tų išbadėjusių žmonių džiaugsmą grįžtant. Kelionė jie skaitė savaites, dienas, kilometrus, pagaliau pasiekė Lietuvą.

Dabar iš Lietuvos gauti laiškai byloja, kad žiaurusis okupantas jiems neskiria apsigyvenimui patalpų (jie gyvena griuvančiose

pažiūrėse). Neduoda maistui nei aprangai kortelių. Neduoda jokio darbo net ir su šluotele. Siūlo mas leidimas grįžti atgal į Siberiją.

Buvę Lietuvos ekskursantai, kuriems teko matyti iš Sibiro grįžusius, pasakoja, kad jie, seniau buvę raudonveidžiai žemdirbiai, gausių šeimų maitintojai, dabar, bado ligų išskankinti skeletai su šakotomis lazdomis rankose, tik pavėju juda. Jų viltis — tai JAV gyvenantieji jų broliai ir sesės lietuviai.

Mūsų Balfas suranda takus, takelius juos sušelpi jų gyvenimo saulėleidy. Bet Balfas turi būti pajėgus, o jo ištekliai priklauso nuo mūsų visų sudėtų aukų. Balfas suorganizuotas seniau iš Lietuvos atvykusių garbingų lietuvių, tikslu Lietuvai ir išvietintiems padėti. Jis savo užduotį gerai atliko.

Mes, būdami tremties stovyklose, Balfo teikiama gėrybėmis gausiai pasinaudojom. Nelikim jam skolingi, remkim Balfą visapusiškai.

Auka Balfui per metus vienos dienos uždarbio, mano supratimu nėra didelė. Kiekvienas dirbantis be sunkumų gali ištesėti, jeigu jis tik panorės.

Gražus pavyzdys: New Yorke dar prieš vėjus pradžią gailesingos širdies lietuvis atnešęs įteikė Balfo vajaus kasai savaitės savo uždarbio čekį. Kita se nutė (savo gyvenime neturėjęs rrogos išmokyti rašyti ir skaityti)

nuo sunkaus darbo drebančia ranka, bet su šypsena veide, įteikė Balfui jos rūpestingai sutauptą dešimtinę.

Balfui reikalinga geraširdžių žmonių aukos ir talka. Į vergą patekusių lietuvių šalpos reikallas yra mūsų visų bendras reikallas ir šventa pareiga.

Per susirinkimus, pobūvius, krikštynas, vestuves, vardines, tarkim šiltą žodį Balfo adresu ir paprašykim aukų. Ne vien tik aukokime pinigą, bet ir nuoširdžiai talkinkim Balfui.

Šiandien ne taip jau svarbu, kur lietuvis begyventų JAV, Kanadoje, Lotynų Amerikos valstybėse ar kur kitur laisvės — gerbūvio krašte, visur yra bankai, paštas ir jo agentūros, kurios pardavinėja čekius — Money Order. Pasinaudokim jų paslauga.

Mielas tautieti, pareidamas iš darbo ženklėtą garbingų žingsnių pas savo biznierių, nupirk aukos čekį ir tuo pasiųsk Balfui: 105 Grand St. Brooklyn II, N. Y. Iš Balfo gautą aukos kvitą pasididžiudamas parodyk kaimynams. Tegul kiti mato ir seka jų pėdomis. O tai ir bus geriausia talka Balfui.

Už auką ir talką bus Jums didžiai dėkingas Balfo Centras, Balfo Vajaus komitetas, o daugiausia su džiaugsmo ašaromis dėkos sušelpieji mūsų broliai ir sesės lietuviai.

LIUDAS NORKUS

Kai
jūs
mokate už elektrą
jūs
ji naudojate

SPECIALISTAI PERSIŪSTI
PINIGUS Į SSSR.
VIENINTELĖ TURINTI LEIDIMĄ
IR BANDYTA — TURINTI
UZSTATĄ PERSIUNTIMUI
TARNYBA.
PILNAI GARANTUOJAMA.
KLAUSK SMULKMENŲ
GRAMERCY
744 Broad Street
Newark, New Jersey
ĮSTEIGTA 1947

Pasakykite savo bankininkui, savo advokatui ar savo agentui

Pasakykite jam, kad jūs norite Louisville Title Insurance Company apdrausti jūsų nekilnojamąją turtą... ir jūs galėsite džiaugtis maloniausiu jausmu, bet kada turėtu apie bet kokią nuosavybę.

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.
The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E.
Phone MA 1-2075

The ILLUMINATING Company
An Investor-owned Company Serving The Best Location in the Nation

Kai kiekvieną kartą, jūs įjungiate elektrinius įrengimus ar uždegate šviesą, jūs turit mokėti centą, kad galėtumėt panaudoti ir aptarnauti savo namus. Suskaitykite tuos visus atvejus, kiek jūs panaudojat, ir tuos visus centus, ir jūs turėsite elektrinio gyvenimo sąskaitą per mėnesį... didžiausią pigumą jūsų biudžete.

SEPTYNERIŲ METŲ KŪRYBINIO DERLIAUS PARODA

Ir vėl esame kviečiami į parodą. Šiuo kartu Chicagoje įsikūrusion Čiurlionio Galerijon. Gruodžio 2 d., 6 val. vak. čia bus atidaryta dail. Vandos Kanytės-Balukienės meno paroda. Chicago lietuviai su dailininkės kūryba jau yra susipažinę pernai buvusioje Freiburge studijavusiųjų lietuvių dailininkų parodoje.

Dail. V. Kanytė-Balukienė meno studijas pradėjo Vilniaus Meno Akademijoje ir baigė Freiburgo Ecole Des Arts et Metiers. Mokėsi pas dailininkus Gudaitį, V. Vizgirdą, A. Valešką, A. Galdiką, V. K. Jonyną ir V. Kasiulį.

Dailininkė trumpai (1956 — 1958 m.) gyveno S. Carolina valstybėje ir priklausė Pietrytinių valstybių dailininkų sąjungoms. Ten gyvendama dalyvavo eilėse parodų. Jos kūrinyse "Aš užaugsiu" buvo premijuotas, o specialiai atrinkta "Laimutė" apkeliausi Pietrytinių valstybių muziejus.

V. KANYTĖ-BALUKIENĖ

Aš užaugsiu

BOSTON

Valsų vakaras

Bostono Liet. Mišrus Choras ateinantį šeštadienį, gruodžio 2 dieną, 7 val. vakare, So. Bostono Liet. Piliečių D-jos didžiojoje salėje, ruošia valsų vakarą.

Programoje: penki Johanan Strauso valsai; Vienos gyvenimas; Mėlynasis Dunojus, Vynas, moterys ir dainos; Menininko gyvenimas; Vienos miško pasaka.

Visus šiuos vaisius išpildys choras, vad. muz. Juliaus Gaidelio. Po koncerto įvyks šokiai grojant Šmito orkestrui.

Šeiminiškės bus paruoštos skanaus maisto ir veiks turtingas bufetas. Įanga \$1.50.

Visi Bostono ir apylinkių lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti šiame advento išvakarių rengime.

Gruodžio 2 d. dail. V. Kanytė-Balukienė pirmą kartą pasirodys savo kūrybos individualia paroda. Bus išstatyti 49 darbai. Visi su-

kurti paskutinių septynerių metų laikotarpyje.

Parodą rengia Korp! Gintaras, gajai akademinio jaunimo organizacija. Gintarie-

Korp. Gintaras meno sekcijos vadovė Dalia Lukošūnaitė su dail. Vanda Kanytė-Balukiene susitikusios dail. V. Petravičiaus parodoje. P. Petručio nuotrauka

Bostono lietuvių mišrus choras.

V. Plidžinsko nuotrauka

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokejom kiekvieną sutauptą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

V. KANYTĖ-BALUKIENĖ

Sesutės atostogose

NAUJAS VEIKALAS IEŠKO SKAITYTOJŲ

Dar galime džiaugtis, kad mūsų mokslo ir meno žmonės nesiliauja dirbė. Žiūrėk, tai iš kitur ateina garsas, kad yra parašytas naujas mokslo veikalas ar sukurtas grožinės literatūros kūrinys. Tie darbai liudija mūsų gyvybę ir veržimąsi į ateitį.

Deja, jau nuogom rankom apčiuopiama nelaimė, kad tų naujų veikalų nebė-

ra kam leisti. Kiek šiame krašte turėjome knygų leidyklų — visos iš lėto baigia užgęsti. Tos keistos, nepateisinamos ir ankstybos pabaigos priežastis — visiškai sunykęs lietuviškosios knygų pareikalavimas. Mamos ir tėčiai ne tik patys iš tolo aplenkia savų knygų platintojo stalą, bet ir savo vaikams jie neįori lietuviškų vertybių kraičio krauti.

Stambesnio, daugiau kaštų reikalaujančio, veikalo išleidimas darosi sunkiai išsprendžiama problema. Net dar gyvi tebesą leidėjai, kaip Liet. Enciklopedijos J. Kapočius, negali imtis darbo, jeigu nėra pasižadėjimų padengti nors minimalinėms knygos spau-

sdinimo sąskaitoms (pelnas iš knygų leidybos jau tėra tik svajonė!). Savaime suprantama, rankraščiuose guli veikalai negali kelti visų bendro džiaugsmo ir pasididžiavimo.

Tokis naujas veikalas, kuris ieško skaitytojų, yra Broniaus Kviklio Mūsų Lietuva. Bronius Kviklys paskyrė daugel metų šiam darbui parašyti, kad visi matytumėme, kokia graži, garbinga ir kokiais nepaprastais žygiais garsi mūsų šalis.

Mūsų Lietuvos rankraštis siekia apie 2500 mašinėlė rašytų puslapių. Žymi dalis vietos skiriama iliustracijoms, žemėlapiams, brėžiniams. Jau dabar šiam reikalui yra sukaupta apie

(Nukelta į 6 psl.)

Los Angeles lietuviškos Mikuckytė ir Fiedžinskaitė lapkričio 19 šv. Kazimiero parapijos suruoštame bazare meta dešimtuką, bandydamos laimėti meškiuką, bet...

L. Kančausko nuotrauka

DLK Birutės draugijos Los Angeles skyrius lapkričio 18 d. surengė rudens balių, kurio pelnas buvo paskirtas už geležinės uždangos vargstantiems lietuviams. Nuotraukoje linksmai nusiteikusių svečių stalas. Sėdi iš kairės: Tininis, Railienė, Šeštakas, Kaminskas, neatpažintas svečias, Kaminskienė, Varnas, Irliekienė, Dirvenskienė, Šeštokienė, Astrovienė, Astrovas ir neatpažinta viešnia. L. Kančausko nuotrauka

VAIKO GRAŽIAUSIOS NUOTRAUKOS KONKURSAS

(Nuotraukoms stūsti terminas baigtas 1961 m. lapkričio 1 d.)

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 113. Mikniukas Riestaragis, 2 metų amžiaus. Nuotrauka bajoro Miknos Riestaragio.

NAUJAS VEIKALAS IEŠKO...

(Atkelta iš 5 psl.)

3000 puikių Lietuvos vaizdų. Iš jų knygai bus atrinkti patys reikšmingiausi ir gražiausi.

Veikale bus pateikti atskirų sričių aprašymai: Vilniaus krašto, Rytų Aukštaitijos, Vidurio Lietuvos, Sūduvos (Suvalkų krašto), Žemaitijos ir Mažosios Lie-

tuvos. Bus aprašytos ir tos vietovės, kuriose iki mūsų laikų ar anksčiau buvo gyventa lietuvių, arba yra jų kultūros paminklų: senoji jotvingių žemė, Prūsų Lietuva, pateikti lietuvių gyvenviečių Gudijoje ir Latvijoje aprašymai, fotografijos. Ypatingas dėmesys skiriamas mūsų didingos

praeities liudininkams — piliakalniams, pilkapiams, milžinkapiams, istoriniams, etnografiniams paminklams, pateikiami ne tik senųjų laikų, bet ir pastarųjų metų archeologinių tyrinėjimų duomenys. Bus ir gražių Lietuvos vaizdų: kalnų, miškų, upių, ežerų, būdingųjų gamtos reiškinių. Gyventojai, jų kultūros apraiškos, kultūrinė, religinė ir kitokia veikla, susijusi su aprašoma vietoje. Bus padavimų, pasakojimų, net dainų, padedančių išryškinti įvykius, surištus su vietovės gyvenimu.

Žmonės, kurie Br. Kviklio Mūsų Lietuvos rankraštį skaitė, kaip istorikas Pr. Čepėnas, autoriaus darbą vertina teigiamai ir taria, jog tai bus pirmas toks veikalas lietuvių literatūroje.

Geografas Ant. Bendorius rašo:

"Labai nuoširdžiai sveikinu už pasiryžimą išleisti šį didžiulį veikalą. Po enciklopedijos, tai tikrai būtų pirmas iš eilės epochinis veikalas apie Lietuvą. Sumanymas vertas visuotinės paramos!... Reikalas atrodo bus pakliuvęs ant gero kelio, nes B. Kviklys yra žinomas savo sąžiningumu apsiūtamam darbui ir savo didžiule patirtimi bei išmanymu. Nežinau, kas kitas galėtų geriau tikti šiam darbui.

Panašiai atsiliepia ir eilė kitų šviesių tautiečių. Mūsų Lietuvos išleidimo byla gerai baigsis, jeigu atsirastų 1000 lietuvių, kurie jau dabar knygą pasiryš prenumeruoti.

Malonūs yra palankūs atsiliepimai apie Br. Kviklio

Mūsų Lietuvą, bet šiuo metu itin svarbu, kad ant mūsų laivo denio atsirastų sujudimas. Aukščiau duota trumpa knygų apimtis — 2500 mašinėlė rašytų puslapių ir apie 3000 Lietuvos vaizdų — rodo, kad be visuomeninės tautos tokio leidinio išleisti negalima. Jeigu pajudėsime, jeigu prasi-kalsim pro kasdienybės kiautą — Br. Kviklio Mūsų Lietuva pasieks mūsų akių šviesą.

Mūsų Lietuvą ryžtasi leisti lietuvių Enciklopedijos Leidykla. Kaip žinoma, leidykla rimta, savo darbais mūsų pasitikėjimą pelnusi. Jeigu atsisiras pakankamas kiekis prenumeratorių, planuojama iš Mūsų Lietuvos rankraščio padaryti tris tomus, kurių kiekvienas turės apie 700 puslapių. Veikalas bus atspausdintas gerame popieriuje ofseto mašina ir gražiai bei skoningai įrištas.

Br. Kviklio Mūsų Lietuva — neeilinė knyga. Ir jos išleidimas — stambūs pinigai. Visi stokim į talką ir dar vieną reikšmingesnę paminklą kenčiančiai Lietuvai pastatykim!

Prenumeratos ar informacijos reikalu prašoma kreiptis šiuo adresu:

Lietuvių Enciklopedija
265 C Street
So. Boston 27, Mass.
St. S.

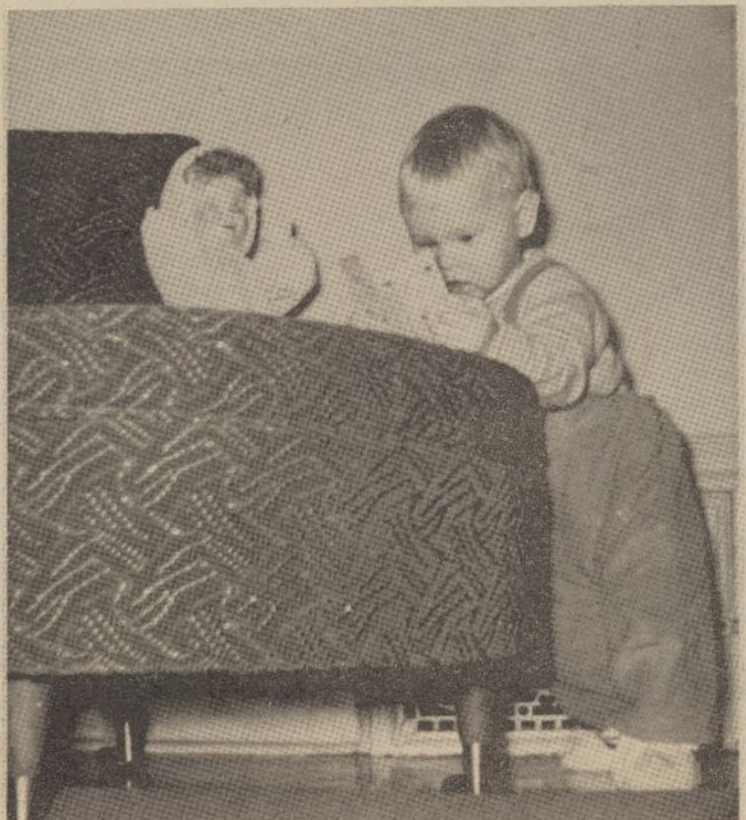
• Clevelando LB I ir II apylinkės Naujų metų sutikimą rengia naujos lietuvių parapijos salėje. Pradžiai 8:30 val. vak. Rengėjai tikisi sutraukti lietuvių į didesnę salę ir Naujų metų bendrai sutikti.

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 116. Rita Količius, 11 mėn. amž. iš Toronto, Canada, Nuotrauka J. Budrio.

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 114. Vida Valaitytė, puse metų amž., iš Mt. Bridges, Canada, Nuotrauka Stasio Daliaus.

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 115. Loreta Stankutė, 11 mėn. amž., iš Hamiltono, Canada, Nuotrauka J. Stankaus.

EAGLE STAMPS VISAD PADIDINA SANTAUPAS

the MAY co's (4) BASEMENT stores

DOWNTOWN - HEIGHTS - PARMATOWN - SOUTHGATE

Gražiausia dovana namams!

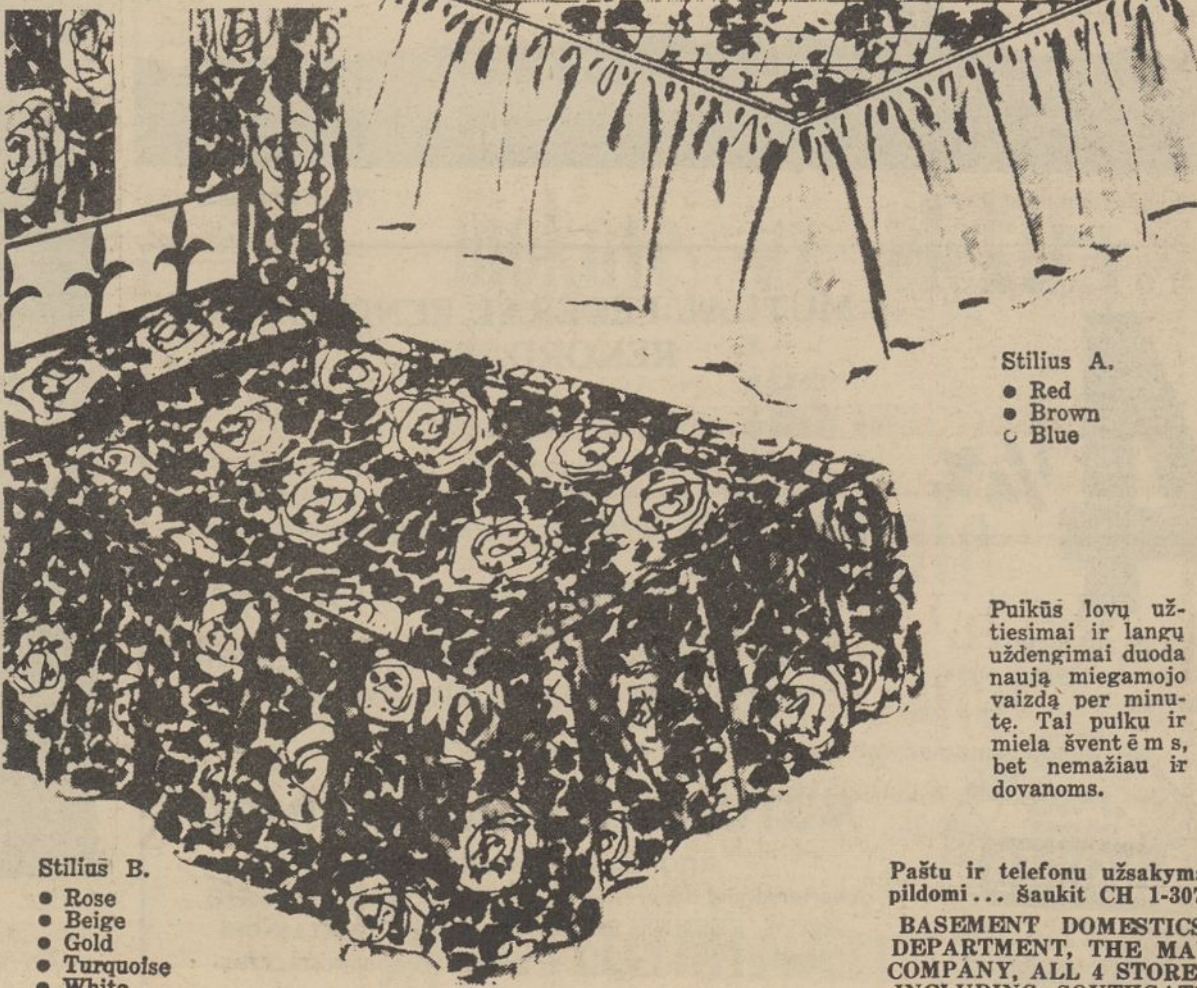
Jūsų nuosaviems namams taip pat!

Puikiausios lovų užtiesimai

Viengubai ar dvigubai lovai

Langų užtiesimai 5.99
Pagalvių užtiesimai 2.99

5.99 kiekv.

Stilius A

100% geros medvilnės, pilnai plaunamos su puikiais "Royal Bed of Roses" raštais. Be raukšlių, pagrazina kiekvieną kambarį.

Stilius B

Gražus languotas gėlių raštas. Ištaikingos Chrom-spin (Eastman Chemical Corp. gamybos). Lygios kvadratos apačios.

Stilius B.

- Rose
- Beige
- Gold
- Turquoise
- White

- Stilius A.
- Red
 - Brown
 - Blue

Puikūs lovų užtiesimai ir langų už dengimai duoda naują miegamojo vaizdą per minutę. Tai puiku ir miela šventė mums, bet nemažiau ir dovanoms.

Paštu ir telefonu užsakymai pildomi... Šaukit CH 1-3070
BASEMENT DOMESTICS
DEPARTMENT, THE MAY
COMPANY, ALL 4 STORES,
INCLUDING SOUTHGATE

Grupė lietuvių, dalyvavusių Lietuvos kariuomenės šventės minėjime Clevelande lapkričio 25 d. lietuvių salėje.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• **Clevelando šachmatininkų valdyba** dėkoja L.V. S. Ramovei už turnyro užbaigtųjų vaisių ir dovaną, Lietuvių Bendruomenės Clevelando I apylinkės už turnyro globą ir dovaną, inž. Civinskui už antros vietos dovaną, P. J. Mulio-liui (Mull) už \$15.00, Lietuvių piliečių klubui už \$10, po \$5.00 paaugėjusiems — J. Augustinavičiui, K. Karaliui, E. Malcanui, J. Nasvyčiui, Vl. Ramanauskui, J. Skrinskai, J. Smetonai, J. Stankaičiui bei ponams Bartuškam ir Jonaičiams už šachmatininkų priglaudimą.

Šios aukos ir parodytas dėmesys įgalino praveisti pirmąsias lietuvių šachmatininkų pirmenybes Amerikoje.

• **Lietuvių Salės bendrovės ir Amerikos Lietuvių Piliečių klubo vadovybės** posėdžiai vyksta kiekvieno mėnesio trečią antradienį. Paskutiniame posėdyje patvirtintas sąrašas apie 60 Lietuvių Salės b-vės šerinininkų, kuriems bus pasiūstyta pasiūlymas kandidatuoti į bendrovės direktorius. Metiniam šerinininkų ir klubo narių susirinkimui nustatyta data sausio 26 d.

Paskirta aukų po 10 dol. šiaurės Amerikos lietuvių šachmatų turnyrui ir Lietuvos sukilimo 20 metų sukakties minėjimui paremti. Pagal galimybę klubo vadovybė neatmeta nei vienos organizacijos rimto prašy-

mo paaugoti įvairiems svarbiems reikalams. Per metus tokios aukos sudaro žymią sumą. Tik pastebėta, kad ne visi aukų prašytojai yra klubo nariais, o dažna organizacija, kuri prašo aukų, be rimtos priežasties vengia naudotis svetainės patalpomis.

• **BALFo metinė pinigų rinkliava** Clevelande bus vykdoma iki gruodžio mėn. vidurio.

Kiekvieną sekmadienį po lietuviškų pamaldų šv. Jurgio parapijos salėje lauks Jūsų aukos BALFo rinkėjas.

• **Dr. Z. Sabataičiui** padaryta sunki operacija. Ligonis guli Polyclinic ligoninėje.

• **1941 m. Lietuvos laisvės sukilimo minėjimas Clevelande rengiamas gruodžio 3 d.** Programoje — 10:30 val. pamaldos šv. Jurgio liet. parapijos bažnyčioje. šv. Mišias atnašaus kun. Lionginas Jankus. Jis pasakys ir pamokslą. Prie paminklinės lentos bus padėtas gyvų gėlių vainikas už žuvusius kovotojus. 5 val. po pietų iškilmingas minėjimas Lietuvių salėje. Pagrindinę kalbą pasakys J. Brazaitis. Meninėje daly — Miško broliai.

• **Baltic Delicatessen** krautuvėje jau gautos suomiškos bruknės statinėse. Klientai, norintieji pirkti bruknių didesniais kiekiais, prašomi atsinešti savo indus. Šiais metais bruknės keliais centais pigesnės, negu buvo pereinamais metais.

Be to dar turime šiek tiek ir skilandžių. Sekančią skilandžių partiją darysime

tik Kalėdoms.

• **Lietuviškų Kalėdinių atviručių** su įvairiais raštais didžiausiam pasirinkimui jau galima gauti Lietuvių Prekybos Namuose.

Be to Kalėdų šventėms mes turime naujai gavę daugybę dalykų, labai tinkančių dovanoms, kaip gintaro dirbinių, tautinių audinių, albumų, lietuviškų plokštelių, kristalo ir porcelano dirbinių, indų, grafinių manikiuro setų, popuošalų ir dar daug kitų.

Ta pat proga primename siuntinių siuntėjams, kad jau juos galėtų Jūsų artimieji gauti laike švenčių. Turime didelį pasirinkimą medžiagų, megstukų, šiltų batų, skarelių, užtiesalų, šiltų kojinių ir kitų dalykų, kurie yra labai branginami Lietuvoje. Mūsų bendrovė yra patikima, vienintelė tos rūšies savaranki lietuviška įmonė Clevelande. Čia rasite siųsdami siuntinius malonų ir draugišką patarnavimą.

SOCIALINIS DRAUDIMAS

J. ŠOLIŪNAS

SAUSO NIEKAS NEKLAUSO

KAS UŽMOKĖS

Šį kart noriu bent trumpa paliesti problemą su kuria kasdien susiduria didelė dalis šio krašto gyventojų ir kuri labai skaudžiai paliečia socialinio draudimo pensininkus. Tai -- išlaidų už gydymą padengimas. Tiesa, galbūt daugelis pagalvos, kad neverta nė rašyti apie nemokamo gydymo reikalingumą, nes visi žino, jog jau vien tik dėl susidarančių išlaidų padengimo toks nemokamo gydymo įvedimas yra būtinas. Deja, taip nėra.

Dar ir šiandien daugelis nemokamo gydymo priešininkų argumentuoja, jog sergantieji pensininkai įstengia gydymo išlaidas koku nors būdu padengti. Taip nėra, tačiau šitai tiesai sutvirtinti nuolatos reikalaujama įrodymų. Taigi, kad galėtume su nemokamo gydymo priešininkais argumentuoti, yra būtina padaryti keletą pastabų apie gydymo išlaidas.

Kalbėsime tik apie socialinio draudimo pensininkų gydymo išlaidas bei tų išlaidų padengimą.

PAGRINDINĖS PROBLEMOS

Šiandien senoji šio krašto karta, ligos atveju, atsiduria keblion padėtin. Tai visi žinome, nes šis kraštas neturi plano, kuris tuo pasirūpintų. Tačiau nežinome, turbūt, kiek žaliukų senųjų gydymasis suėda ir iš kur tie žaliukai atsiranda, kada ligoninė prisiunčia gydymosi išlaidas.

Neseniai socialinio draudimo centrinė įstaiga padarė pensininkų apklausinimą (žiūr. "The Impact of Hospitalization Costs on Aged Beneficiaries" -- High-light Report Number 6 -- by Edna C. Wentworth, Ph. D., Beneficiary Studies Section, Economic Studies Branch, 1961).

Šitame apklausinėjime buvo norima patirti: a) pensininkų gydymosi išlaidos, b) pensininkų pajamos ir c) gydymosi išlaidų padengimas.

Pasirodo, kad iš 1887 apklausintų porų (vyras ir žmona), 21% praėjusių metų laikotarpyje buvo bent kartą ligoninėje. Iš buvusiųjų ligoninėse 59% praleido ten 14 dienų arba mažiau; 21% -- 15 - 30 dienų; 13% -- 31 - 60 dienų, 8% -- virš 60 dienų ir 2% -- virš 120 dienų.

Išdomu, kad ligonių, praleidusių virš 60 dienų ligoninėje, išlaidos buvo nuo \$ 1570.00 iki \$2370.00. Šitos gydymosi išlaidos kasmet didėja. Nuo šito apklausinėjimo (1957 m.) gydymosi išlaidos pakilo 14%.

Dr. E. C. Wentworth patyrė, kad pensininkų pajamos dažniausiai yra visados mažesnės už turėtąsias gydymosi išlaidas. Štai sirgusių pensininkų grupė, kuri ligoninei metų bėgyje sumokėjo 2370.00 dol., tuo pačiu metu teturėjo tik 2140.00 dol. pajamų.

Esant tokiai padėčiai pensininkas yra priverstas gydymosi išlaidas pats padengti. Iš šitame išlaidų padengimui teoretiškai gali būti trys pajamų šaltiniai: 1. santaupos, 2. ligos apdraudimo išmokėjimai, 3. parama iš giminių ir 4. pašalpa iš įvairių gerovės bei labdaros organizacijų.

Taip iš tikro ir yra. Šiandien, dažniausiai, sergantis pensininkas yra paliktas Dievo valiai ir geros širdies žmonėms.

Dr. Wentworth žiniomis virš 90% pensininkų už gydymąsi turėjo užsimokėti patys. Žinoma, jie ne už visas išlaidas užsimokėjo. Pilnai arba bent iš dalies (54%) užmokėjo apdraudos bendrovės. O kita dalis (46%) turėjo arba patys visas išlaidas padengti arba prašyti pašalinės paramos.

Pastebėtina, kad gydymosi išlaidoms didėjant parama iš artimųjų mažėjo. Ir tik 13% sirgusiųjų pensininkų tegavo paramos iš pašalinių organizacijų.

LIGONIŲ PADĖTIS

Minėjau, kad sergą ligoniai, nors gyvena ir turtingiausiam pasaulio krašte, dažnai pasijunta visuomenės pamiršti.

Kodėl? Atsakymas trumpas, bet teisingas -- ligšiol šio krašto visuomenė ligonių gydymosi išlaidų padengimą paliko privačiam iniciatyvai. Vadinas, buvo vadovautasi lietuviška patarle: kaip pasiklosi, taip išsimiegos. Tačiau dabar jau pradeda suprasti, kad nevisi sugeba miegoti, nors ir patys pasikloja. Reiškia yra būtina kam nors ir iš šalies padėti tą pasiklojimą suminkštinti.

Kaip matėme, patys pensininkai už gydymą užsimokėti nebepajėgia. Gimins tik retais atvejais tegali padėti. Belieka tik organizuotoji parama: apdraudos bendrovės ir pašalpinės organizacijos.

Apdraudos bendrovių politika yra aiški -- padėti tam, iš kurio laukina naudos. Tai "kaip aš tau, taip tu man politika. Biznis paliks bizniu ir iš šitos organizuotos grupės pasigallėjimo nelauktina. Čia žmogaus širdžiai vietos nėra o yra tik piniginei. Užtat nėra visai nuostabu, jog šiandien visomis keturiomis prieš nemokamo gydymo įvedimą smarkiausiai ir kovoja visos apdraudos bendrovės.

Antroji organizuota parama pašalpinės organizacijos, galia padėti pakankamai ninkams dėl to. Juk visi žino, kad to pašalpinės paramos reikia.

Septynių skirtumų galvosukis Nr.1

Kokie yra 7 skirtumai tarp tų dviejų piešinių? Atsakymą rasite kitame Dirvos numeryje.

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

DIRVA

Nr. 137

1961 m. lapkričio 29 d.

KAS IR KUR?

• Gen. gyd. Vl. Nagiaus-Nagevičiaus atminčiai išleidiama monografija. Monografijos rėmėjais dar galima įsirašyti iki š. m. gruodžio 10 d. Įnašą siųsti šiuo adresu: Dr. B. Matulionis, Memorial Hospital, Wallum Lake, Rhode Island. Rėmėju skaitomas įnešęs \$10.00. Rėmėjo vardas bus įrašytas į knygą ir jai išėjus nemokamai kiekvienas rėmėjas gaus.

• Mykolas Cibas, Operetės choro dirigentas, pakviestas į U. S. Merchant Marine Academy Kings Point, L. I., N. Y. vargoninkauti ir vadovauti kadetų chorui. Pareigas pradėjo eiti nuo lapkričio 1 dienos.

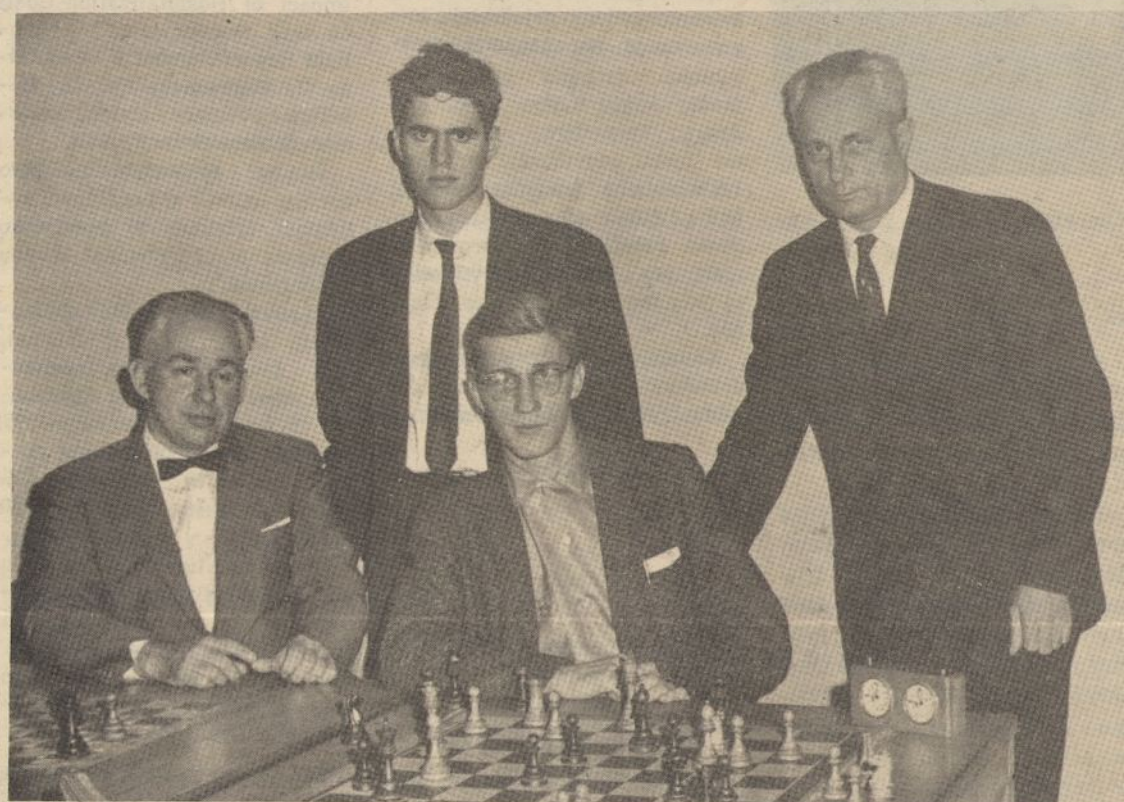
• Julius Veteikis, Mūsų Pastogės, Australijoje einančio lietuvių laikraščio redaktorius, pasitraukė iš pareigų. Australijos Lietuvių Metraščio faktinuoju redaktorium pasilieka J. Jūragis. Metraštis jau baigiamas spausdinti.

• Didžiausias Olandų illustruotas savaitraštis, išėjęs jau 95-tus metus — "Katholieke Illustratie" nusi-pirko iš Lippincott leidyklos teises atspausdinti serijomis visą Armonienės išgy-

venimų istoriją — Palik ašaras Maskvoje.

• V. Girnius, iš Chicagos, mokėdamas už Dirvą, atsiuntė \$5.00 auką.

• L. Izbickas, iš Bostono, Dirvai paremti atsiuntė \$5 auką.

Laimėjusieji keturias pirmąsias vietas lietuvių šachmatininkų turnyre Clevelande. Sėdi iš kairės: P. Tautvaiša ir V. Palčiauskas. Stovi G. Šveikaukas ir K. Škėma.

• Iš Anglijos į Australiją persikėlė keturios lietuvių šeimos ir apsigyveno Brisbanėje.

• Antano Škėmos Raštų Išleidimo Fondui įnašus prisuntė Marijona ir Juozas Bachunai, Gražina ir Benediktas Mačiukos \$15.00, Juozas Bertulis \$5.00. Lietuvių literatūros bičiuliai ir Antano Škėmos žodį brandinanti skaitytojai supranta jo raštų paskelbimo svarbą šiandieniniam, tiek lietuvių, tiek amerikiečių skaitytojui, įnašus siųsti Fondui adresu: Antanas Valaitis, Chicago

NAUJI SKAITYTOJAI

naujų skaitytojų tal-

land

rk

ty šachmatininkų
vaizdas.
nuotrauka

CHICAGO

Dainų šventės atgarsiai

Didžiulės WBBM radijo stoties "Pasaulinės Muzikos" programa (perduodama kas vakarą 10 valandą), pereiną savaitę pašventė beveik pusvalandžio programą lietuviškai muzikai. Iš plokštelių buvo pagrota po pora lietuvių dainų ir šokių.

Programos vedėjas R. Orisek palankiai komentavo įvykusių liepos mėnesį Dainų šventę, jos puikią programą, pabrėždamas faktą, kad programa buvo pravesta lietuvių ir anglų kalbomis, taip, kad nelietuviškoji publika lengvai galėjo sekti programos eigą.

Jis prižadėjo painformuoti klausytojus apie šėkančią Dainų šventę — jeigu ji įvyks Chicagoje.

Antanina Juškienė,

Chicagos Bridgeporto kolonijos veikėja ir populiari banketų bei vakarienių vėrėja, talkininkaus Mokslo ir Pramonės Muiejaus Lietuvių dienai, prižiūradama lietuviškų valgių gaminimą muziejaus restoranų virtuvėse. Jai talkininkaus Elena Dovidauskienė.

Nauja Kalėdų giesmė Lietuvių dienos programoje

Šių metų programai, įvyksiančiai ateinančių ketvirtadienį, lapkričio 30 d., 8 val. vak., Faustas Strolia parąšė naują kompoziciją, kurią pirmą kartą atliks jo diriguojamas Lietuvos Vyčių Choras. Šioje programoje dalyvaus ir Ateities šokėjai ir Ateities Atžalynas. Popietinę programą, 2 val., atliks Maria Aukšt. Mok. dainininkės ir šokėjos. Jom diriguos sesuo M. Bernarda.

VIRŠUJE: Būrelis giminių ir artimųjų, prisimenant Dirvos red. B. Gaidžiūno 50-tą gimtadienį, lapkričio 25 d. buvo susirinkę į jo namus. Pirmoj eilėj, iš kairės: T. Duleba, O. Jasukynienė, V. Kamantas, R. Dulebaitė, J. Kazlauskas ir B. Steponis. Antroj eilėj: E. Steponienė, B. Snarskis, A. Sandargienė, J. Naujalienė, B. Gaidžiūnas, N. Gaidžiūnienė, Dr. J. Sandargas, p. Kazlauskienė, V. Orintas, R. Snarskienė, p. Dulebienė ir V. Besparaitis. Nuotraukoj nėra: A. ir O. Mikulskių, R. Orintienės ir B. ir J. Smetonų.

V. Gedgaudo nuotrauka

DETROIT

Organizacijų Centro metinis vakaras

Detroito Lietuvių Organizacijų Centro metinis vakaras įvyksta ši šeštadienį, gruodžio 2 d., 7 v. v., buvusioje lietuvių (Hispanos Unidos) salėje, West Vernor kampas 25-tos gatvės.

Vakaro programą išpildys Detroito Dramos Mėgėjų Sambūris, vadovaujamas rež. Zuanos Mikšienės, kuris suvaidins Ruth Goetz trijų veiksmų veiklą Įpėdinė. Tai bus premjera. Vaidina: Kazys Ražauskas, Rasa Lisauskaitė, Z. Arlauskaitė, Vytautas Žebertavičius ir Bronė Gaivelienė.

Po vaidinimo bus šokiai ir bufetas. Įėjimas \$1.50 asmeniui, \$1.00 studentams, vien šokiams — \$1.00.

Detroito ir plačių apylinkių bei Kanados lietuviai, ypač windsoriečiai, maloniai kviečiami dalyvauti.

Visas šio vakaro pelnas skiriamas Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimo ruošimo reikalam.

— rjv —

GERIAUSIA DOVANA
YRA R. SPALIO --
"ALMA MATER"

